

במדינה

(המשך מעמוד 11)

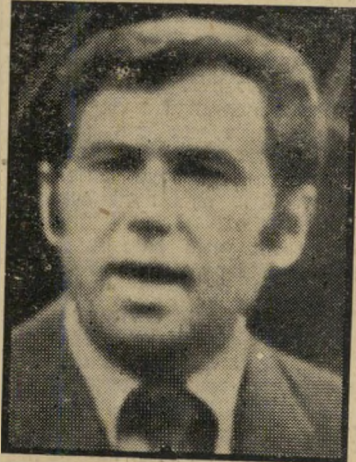
השנים יצר לעצמו הפקד חשון הבנים מעד מד של קדוש מעונה, רכוב על סוס החינוך הממלכתי דתי.

השר הבטיח ברגע של רצון, תחת השפעת הטפותיו, הבטיח ראש המפד"ל, הר חיים משה שפירא, לגולדשמיד, כי יוצב במקום בטוח ברשימת המפלגה לבחירות הקרובות. כצעד ראשון לקראת ההגשמה התפטר הפקד החתיק ממשרד החינוך, בי הנחה שעוד ישוב לאותו משרד — כממונה על הפקידים האחרים. הוא עבר לנהל מוסד בשם המרכז לחינוך דתי, ורוע המפד"ל הי' שולטת בחינוך הממלכתי-דתי. המרכז שוכן בבית מאיר, מיבצר המפד"ל בירושלים והוא מסוגף ישירות למרכז העולמי של המזרח.

כאשר הגיע מועד הרכבת הרשימה של מועמדי המפלגה לכנסת השביעית, הסתבר כי איראפטר למלא את רצונו של גולדשמיד בכל מאת האחרונים. הוא הוצב במקום ה-13, והובטח לו שאם תזכה המפד"ל רק ב-11-12 מנדטים, יתפטר שרי המפלגה כדי לפנות לו מקום.

המפד"ל זכתה ב-12 מנדטים, ומכמה מקור רות נשמעו רמזים כי אין בכוחנו של איש להתפטר כדי להכניס אותו. יש כבר סגן דתי, למתק קם לתחייה

המרכז לחינוך דתי, אותו גולם שהוקם על-ידי השר שפירא מסיבות מנגנוניות. כרוזים ומודעות בעלונים טענו, כי מש-רדה החינוך מקפח קשות את החינוך הדתי, כי תלמידים דתיים חייבים ללמוד בתנאים תת-אנושיים. פורסם צילום של צריף עלוב ליד בניין מפואר: בית-ספר דתי לעומת

מפיק רובינשטיין הדתי לא היה מוסיף דבר

בית-ספר ממלכתי, אלא שהצילום היה ישן, ובינתיים עבר בית-הספר הדתי לבניין חדש. מסע זה הרגיו את שר-החינוך זיאמה

ארן ומנכ"ל משרדו יעקב שריד. כאשר חזר ח"כ משה צבי נריה, ראש ישיבת בני-עקיבא בכפר הראוה, על אותן טענות, הגיב ארן באיום: אם לא יוכיח נריה את האשמותיו — ייתבע לדיון על הוצאת-דיבה.

זה לא הרתיע את המרכז לחינוך דתי, ש-המשיך לנוסף בדחליל הקיפות, גייס לעצ-רתו את עסקני המפלגה. הדרישה הי-ממשית שהתגבשה: רק מינוי סגן-שר דתי במשרד החינוך יתקן את המצב.

המועמד הטבעי למישרה זו: יוסף גולדשמיד, אך מכיוון שסגן שר יכול להיות רק מי שנבחר כחבר-הכנסת, פירוש הדבר שהשרים יצטרכו לקיים את הבטחתם, ולפי-חות אחד מהם יצטרך להתפטר כדי לפנות מקום למועמד מס' 13.

הפרט המנוחך בכל הפרשה, שאנשי הי-מפד"ל התעלמו ממנו כליל: במשרד-החינוך מכהן, מזה שנים, סגן שר דתי. זהו הרב קלמן כהנא, חבר קיבוץ חפץ-חיים ואיש-חינוך. אלא שהוא איש סוצלי אגודת ישראל. יכול להיות שהוא אמנם פועל למען הי-חינוך הדתי — אבל מה זה נוגע להכנסתו של יוסף גולדשמיד לכנסת?

מנגנון

אם אין כיפה

אין "בומרנג"

לרכבות צופי הטלחזיה ברחבי הארץ, גרם ביטול התוכנית בומרנג על סדרי עבודת הכנסת, ביום ראשון, אכזבה והפתעה. אר-לם לעשרות ומאות עובדי הטלחזיה וה-

חוגים המקורבים אליהם, היתה לצעד זה משמעות הרבה יותר חמורה: היתה זו סטירת-לחי פומבית להנהלת הטלחזיה, ו-במיוחד למנהלו, חגי פינסקר, שאישר את התוכנית, והסוטר היה לא אחר מאשר מנכ"ל רשות השידור, שמואל אלמוג, ש-פסל את התוכנית בטענה שלא שותף בה נציג דתי — לאחר שפינסקר אישר אותה בצורתה המוגמרת, דהיינו, ללא נציג דתי.

"לא ברור, לא מובן." על צעד זה הגיב מנחה התוכנית הד"ר אמנון רובינשטיין, בתשובה לשאלת כתב העולם הזה:

אני מופתע ועדיין אינני מבין את הי-קביעה של אלמוג, אני אישית הייתי שבע-רצון מהבומרנג על הכנסת. צוות המשתת-פים אושר על-ידי הנהלת הטלחזיה, ול-עניינים שנידונו לא היתה שום השלכה על עניינים דתיים. אינשם מילה אחת ש-קשורה בענייני דת. במקרה גם פנינו בי-שעתו לח"כ דתי שישתתף בתוכנית, אך הוא סירב.

עד עכשיו השתתפו בתוכניות בומרנג יותר דתיים מאשר בכל תוכנית אחרת ש-אני מכיר, ואם לא די בואת, הרי שקיבלנו מרוב המשתתפים הדתיים בבומרנג שבחים בכתב ובעל-פה. המשתתפים בבומרנג על הכנסת היו משפטן, יו"ר סיעה, אופוזיצ-יונר, ח"כ לשעבר וכתב פרלמנטארי של עיתון מימסדי. אדם דתי לא היה יכול להוסיף כלום לויכוח, רק בגלל היותו דתי.

תמיד צריכים דתי, לדברי דובר רשות השידור, משה חובב, היותה היעדי-רוחו של נציג דתי מהתוכנית פגם עקרו-ני, שלא ניתן היה לעבור עליו לסדר היום. קבע הוא: "העיקרון בכל תוכנית הנושאת אופי ציבורי הוא — לתת ביטוי מאוזן, דהיינו צריכים משתתף דתי — גם כשלא צריכים אותו.

מה הניע את אלמוג לצעדו החמור? על אף הניחושים הרבים שפשטו בבית הטל-חזיה, סביר להניח שהסיבה היא אכן זו כפי שנתפרסמה: החלטתו לקיים במלואה את החלטת מועצת הרשות, לפיה חייב להיות ייצוג גם לדתיים בכל דיון חברתי.

מועצות

הצעירים המורדים

של דלית-אל-כרמל

רוח חושה מנשבת לאחרונה בכפרי ער-ביי ישראל, רוח המודרניזציה — וספק אם בני הדור הישן ששים לקראתה, כפי-ניהם המודרניזציה היא דבר טוב כשנתיב מביאה להם חשמל ומים, כבישים ורפואה. היא פחות טובה כאשר היא מביאה עימה התמרדות של הדור הצעיר במסורת אבות, ועירעור המסורות הישנות.

התמרדות הצעירים באה לידי ביטוי חריף בכפר הדרוזי דלית-אל-כרמל, כאשר נציג האופוזיציה הגיש צו-על-תנאי נגד יריבו, ראש המועצה, שזה יבוא וינמק מדוע לא יתפטר מתפקידו, לאור העובדה שאינו יודע קורא-וכתוב.

בספרד מהצו-על-תנאי, תגנו שני הצד-דים, גם המנצח וגם המפסיד, את ניצחונם. הסיבה: מחנה המורדים הצעירים, שמועמדם זכה בשלושה מנדטים מתוך תשעה, ראו בהישג זה ניצחון מוחץ. ביחוד לאור העוב-דה שריבים, אל-חלבי, זכה למנדט אחו-בל-בד, אל-חלבי יצר אמנם קואליציה עם עוד ארבעה ראשי רשימות יחיד, שזכו כל אחד במנדט בודד, וזכה על-ידי כך בראשות המועצה, אולם לא היה בכך להעזיב על-תחושת הכוח של הצעירים.

נגד, נגד, נגד, טיפו אמל נצר אל-אדין, ראש אופוזיציה הצעירים, שביטו-המה מאוהדים צעירים, חיילים משוחררים ובמדים וסטודנטים מחיפה וירושלים:

הרוב היחידי שיש לי נגד קופטאן אל-חלבי, ראש המועצה, הוא שאינו יודע לק-רוא ולכתוב. כאופן אישי אין לי כל טינה אליו. אבל לדעתי ראש מועצה צריך לדעת לקרוא ולכתוב. במצב הנוכחי, אל-חלבי רק מפרע לקידום הכפר שלנו. למשל, הוא חתם על חוזה לבנין בית-ספר בסך 350 אלף ל"י, ואחר כך דרש הקבלן תוספת של עוד 150 אלף, בטענה שההסכם לא כלל בדברים רבים. אילו היה אל-חלבי יודע לקרוא מה שחתם, לא היינו מפסידים את הכסף הזה.

בכלל, אל-חלבי ואנשיו הם מהדור הישן, ומתנגדים לכל שינוי. הם התנגדו גם ל-הביא חשמל אל הכפר, ורק אנסונו בנינו

על המגעים והסיבוכים בהרכבת הממשלה

גולדה קיבלה דם

מפד"ל. הדתיים יודעים שאין ממי-שלה בלעדיתהם, לכן הם לוחצים על גולדה, שאינה מוכנה להיכנע להם בתחום הדתי.

בתוך המערך עצמו אין אחדות דעים. פינחס שפירא, הרואה את עצמו כבר כשר-האוצר, מעוניין בממשלת-ליכוד רחבה כדי שיוכל להעביר את הצעדים המוניטאריים הי-דראסטיים שהוא עומד לנקוט בהם, ללא הת-נגדות. יגאל אלון מתנגד לממשלת-ליכוד, בעה יפחת מישקלו הסגולי. הוא רואה גם פני-יה אישית בהסתחה של גולדה לשמרון פרס לתת לו את תיק המיעוטים — זמן קצר אחרי שלקח לידי את ניהול ענייני המיעוטים במערך. הוא הבהיר כבר שאם תיכנע גולדה לדתיים, ותתן להם סגן שר-חינוך, יפרשו מן-הממשלה. אבא אבן כבר הצליח להמאס את עצמו על גולדה בהפועתו השלומיאליה, ו-י-נראה שבהודמנות הראשונה היא תשמח ל-היפטר ממנו ולהחליפו ביצחק רבין.

בקיבוץ, גולדה הוכיחה את עצ-מה כפועלולוגית גרוועה ביותר כי-יחסי חברות בממשלה. היא יודעת לוותר יותר להיות קשוחה, אבל אינה יודעת את סוד העיתוי. תמיד היא מוותרת או מתקשחת בזמן הלא נכון.

"אצל אשכול זה לא יכול היה לקרות", אומרים עסקני המערך הרואים את שגיאתה הגדולה ביותר של גולדה בניהול המשאומתן עם שותפיה בעצמה. היא לא השאירה רווח של אינסטנציה. אחריה יכולים מנהיגי המפ-לגות לדבר רק עם הנשיא. אין אחריה איני-סטנציה אחרת.

בסופו של דבר אין המצב כה חמור כפי שנראה השבוע. אין מה לדאוג: גולדה לא תפטר, וממשלה תהיה. עד ל-שבוע הבא ימצאו הפשרות שיבטיחו שהזאבה תהיה שבעה והכבשים ישארו שלמות. הי-דתיים לא יקבלו את מישרת שר-החינוך ש-הם תובעים, אך ימצא הסדר אחר שיפצה אותם. איש מהשותפים לא יפרוש מהממש-לה, כי איש אינו יכול להרשות זאת לעצמו. טובות הנאה הן גדולות מדי, מכדי שיוותרו עליהן בגלל קטנונות.

יהיה רק הכרל אחד בין הממי-שלה שתורכב לממשלה היוצאת: חבריה יהיו יותר מפוסככים זה

לשותפי המערך בקואליציה. היא החליטה לנהל בעצמה את המשאומתן להקמת הממש-לה.

התוצאה: המישה שבועות אחרי הבחירות נראית הקמת הממשלה רחוקה יותר מש-היתה אמילו ערב הבחירות, ושותפי הקוא-ליציה המיועדים מסוכסכים ביניהם כפי שלא היו אף פעם.

ואן, אחרי שגילתה להפתעתה כי שות-פיה, ואפילו חבריה במערך, שמים לה רג-לים, שינתה גולדה את הסוץ. כאשר שתלט-נית, שאינה סובלת שום התמרדות, התקש-חה לפתע גולדה, ושוב היא עשתה שתי-שגיאות.

ביום השישי לפני שבועיים היא הודיעה לחבריה הקרובים כממשי-לה, הביעה את מישאלתה להח-זיר את המנדט לנשיא. רק בלחי-צם של השרים פינחס שפירא ועקב שמשון שפירא, חזרה בה גולדה מההתפטרות.

השגיאה השנייה: היא קיבלה דם ואומץ, החליטה להיות קשוחה ולא להיכנע יותר ל-שום ויתור. כך נוצר הסכך כפי שהצטייר הי-שבוע:

● מפ"ם איתנה ידעתה לא ללכת לקוא-ליציה פרוגרמטית יחד עם גח"ל, השאירה לעצמה אחת משתי ברירות: או להצטרף ל-קואליציה עם שרים ללא תיקים, מבלי להיות שותפת לאחריות לקה-היסוד, או להישאר באופוזיציה.

● גח"ל ממורמר על שגולדה הלכה לק-ראתו כשדובר על קו-היסוד, אך נעשתה קשוחה כשהגיעו לתכלית — חלוקת התר-קים. איש גח"ל רואים בתיקי הממשלה ש-הוצעו להם עלבון צורב, מדברים על נסיון להשאירם מתוך קואליציה על רק של אי-הסכמה לכיסאות.

● המפד"ל, אחרי שנכשלה כי-נסיון למנוע טלוויזיה בשבת, מוכי-רחה להצביע בפני בוחריה על הישג אחר. לדתיים ברור כבר כי לא יהיה באפשרותם להחזיר את הגלגל אחורנית ולאסור שידורי-טלוויזיה בשבתות. משום כך הם רוצים בהישגים בתחום החינוך הדתי. תביעתם כשטח זה מוצגת באולימפיאדת החינוך

● אם אחרי הבחירות לכנסת השביעית, כאשר נודעו תוצאות הבחירות, נראה הכל שפיר ותקין בעיני גולדה מאיר ו-שריה. נראה היה כי לא יהיו כל קשיים בהרכבה מהירה וחלקה של הממשלה הי-חדשה, במתכונת הממשלה היוצאת. שום דבר לא השתנה.

ואז הוכיחה גולדה מאיר כי למי-רות כל נסיונה המפלגתי והמדיני היא עדיין טירונות בהרכבת ממי-שלות. כשליבה רחב עליה שאין כל קשיים עומדים בדרכה, עשתה גולדה שתי שגיאות:

● היא גילתה נכונות לוותרים

